

SLOVENSKI NAROD

URDZNIK IN VREDNA: LJUBLJANA, PUCCINELLA ULICA 5. — TELEFON: 21-21, 21-22, 21-23, 21-24, 21-25-21-26. — Izdaja večer dan opoldne. Mesečna narodna 6.— L. Za koncesijo 10 L.

ZEKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajevanje časopisa in knjig v Sloveniji

UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana all'estero: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Os neizprosno nadaljuje borbo

Neznanjano delovanje podmornic, ki napadajo sovražno brodovje na vseh morjih in ob vsaki priliki — Na kopnem in v zraku se nadaljuje neizprosen boj do končne zmage

Berlin, 5. sept. s. Jutranji listi posebno opozarjajo na neprestano zmagovalno potekanje vojne osi, ki s silo svojega orožja ne preganja samo sovražnikov na vseh frontah, temveč vraca pravico in razkrinka načrte, ki so nevarni za svetovni mir in katere so prilepi izvajati. Židje in plutonkari. Tako pišejo listi ne samo o dragocenem delovanju podmornic v bitki za Atlantik in o katastrofali blizanci vojne za Anglijo, temveč tudi o odkritju številnih dokumentov v bivšem ameriškem konzulatu v Zagrebu, ki je deloval, kakor dobro organizirana petak kolona v protosovinski in komunistični propagandi na Hrvatskem in v sosednjem Nemčiji. Ako ni bilo navedenih v poročilih o potapljanju ladij večjih številk, piše »Die Zeit«, to se ne pomeni, da se je podmorniška vojna zaustavila. Dejstvo je, da se je zelo zmanjšala količina angleških ton, ki naj se jih potopi. Časi so za Anglijo čedalje hujši in plovba je čedalje težavnejša. Podmornice osi so vsak trenutek na svojih mestih v Atlantskih vodah in kadar se nudi prilika, neizprosno uničujejo sovražno brodovje, kakor se je v zadnjih dveh letih pokazalo. Izjave povojnika neke nemške podmornice poročnika Kella odkrivajo vzvišeni borbeni duh, ki preveva te molčeče in junaške vojake podmorskih globin in so obenem resen demant vseh fantastičnosti londonskega radija, ki si upa še čekati o angleških nadvladni na morju. Ceprav so sovražni konvoji močno zaščiteni, piše »Völkischer Beobachter«, in čeprav je sovražna obramba divja, vendar dosežejo podmornice vedno svoj cilj, če se odločijo za napad na sovražne ladje in ni sile, ki bi jih od tega odvrnila. Podmornici ni mar za globinske bombe in za protinapade. Življenje podmornic izpoljuje drznost in najvišji preizir življenja. Anglija je ojačala svoje brodove, toda tudi podmorniško oružje je podvojilo svoje delovanje in pomnožile so se edinice podmornic. Izkušnja zadnjih dveh let pridejo prav v akcijah osovinških podmornic. Zaradi tehnične popolnosti in drznosti ter borbenega duha posadki so podmornice kot tudi izredni sovražni obrambi. Navedbe angleške propagande ob pričetku tretjega leta vojne o povečanju števila konvojev niso nič drugega kot dokaz o najtežjih izgubah zaradi delovanja osovinških podmornic.

»Sunday Times« je pisal, da teče voda v grlo, navaja ravnatelj »Börsenzeitung« glede možnosti za Anglijo, da si pomaga z lastnimi silami. Izjave admiraltejtev v angleškega ministra za mornariške dobove kažejo jasno, kakšna je angleška mentaliteta. V Londonu se zbirajo v načinom upanju, da se bosta nemška in sovjetska armada končno izčrpala, kar bi omogočilo imperiju nadaljnji odpor in doseglo končne zmage. Nespremenjeni item vojne, ki jo os vodi na zapadu in na vzhodu, zaključuje ugledni berlinski list, bi moral odpisniti vse take fantazije. Angleški radio, piše »Lokalanzeiger«, si prizadeva dopovedati svojim poslusalcem, da Angleži niso bili poraženi

v Grčiji in na Kreti, temveč so tu dosegli klasične uspehe, kateri pomen se bo nega dne pokazal. Ne verjamemo, da je tudi general Wavell, zmagovalce Krete, Grčije in Soluna, isregal menina. Kar pove londonski radio, je enako grotesknim informacijam žida Lozovskega, ki je iz Moskve naznani, kako sta se Duce in Hitler stala na vzhodni fronti, da odločita način »grandiozne umike«.

Na vse te čenje pa naj bodo angleški ali sovjetski izvori, bodo vojaki osi odgovorili trdo in preprljivo. Najbolj pravilno je rekel nekote tisti angleški propagator, piše »Zwölftur-Blatt«, ki je trdil: Plovemo še na odprtrem morju in pristanišču je še zelo daleč. S tem b hoteli Angleži preprostili posiljanje pogonskih snovi za motor svoje barke, ki tako težko plove. Ker pa to presneto gorivo tako dolgo ne pride iz Amerike, se je angleški propagator vprašal, kakšna je usoda njegove države. Amerika dela rajš za židovski interes. »Völkischer Beobachter« piše, da Zedinjene države razglasijo pravico na rodov do svobode in govor o nevarnosti nemške pete kolone v Ameriki ter v Bližnjem in Srednjem orientu, v resnici pa dejajo že stvar imperijalizma, ki hoče uničiti evropsko narodno prebujenje. Kakor na Hrvatskem, deluje povsod dobro organizirana in zelo nevarna ameriška peta kolona. Najdbe v Zagrebu so razkrinkle to delovanje, toda tudi glede tega bo os vedno budna in bo vse to upoštevala pri končnem obračunu.

Finska je dosegla svoje stare meje

Toda ni še prišel čas, da bi finski vojaki zamenjali meč s plugom, poudarja maršal Mannerheim v svojem proglašu na finsko vojsko

Helsinki, 5. sept. s. Glavni stan finskih oboroženih sil je objavil sčasnic naslednje stribeno vojno poročilo:

Na Karelski ozini je bil sovražnik po obupnem odporu popolnoma premagan. Na vseh točkah je bila dosežena stara meja države. Plen je ogromen. Po zadnjih operacijah je bilo doseglo registriranih med plešom več sto motornih vozil, 2000 konjev, več ducatov tankov, 300 topov razliknega kalibra kakor tudi ogromno število težkega in lahkega pešadijskega oružja. Stroški ujetnikov, ki stalno narašča, sega že preko 10.000. Odčiščevanje terena od že obkoljenih sovražnih odtekov se na zapadnem predelu Karelske ozine nadaljuje.

Proglas maršala Mannerheima

Maršal Mannerheim je izdal naslednje dnevno poročilo:

Vojaki! Stara meja na Karelski ozini je dosežena. Del Finske, ki nam je bil z moskovskim mirom po krviti iztegnan, je spet pridružen domovini sproči vašega junaštva in silnih naporov finske vojske. Naša zavesta spet vira na gradu v Vilipuri. Karilija je svobodna, čeprav so hiše, delavnice in gozdovi požgani in bodo pogorišča

je dolgo pričala o pravem značaju boljševiškega duha.

Vojaki! Vsakemu posebni izmed vas se zahvaljujem za vaše sijajno in junaško za držanje. Naj previdnost božja blagovščina našo vojsko, ki se je v enem letu in pol že drugič borila, ki je trpela in se žrtvovala za svobodo domovine. Treba pa jih bo se trdne vztrajnosti. Ni še prišel čas, da bi se puška zamenjala s plugom. Nova božnost se nam kaže zmerom bolj jasno in nam daje moč, da vsa dežela pričakuje sedanjega viharja, ki divja po vsem svetu, trajen mir.

Finska je zavarovala tudi Švedsko in Norveško

Berlin, 5. sept. s. Večerni listi opozarjajo na proglaš maršala Mannerheima, ki ga je izdal finskim četam in v katerem je potencialno v njihovo junaštvo ter ugotovil, da je na Karelski ozini že dosežena nekdanja finska meja.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi glede na to, da se za Finsko sedaj pricerja nova doba njene zgodovine. Vojaki maršala Mannerheima so osvobodili od boljševiške nevarnosti ne le Finsko, marše tudi Švedsko in Norveško, saj so že znani napadnici načrti Sovjetske zveze tudi proti temu dvema narodoma.

Vesti z vzhodne fronte

In Hitlerjevega glavnega stana, 4. sept. Nemško vrhovno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu potekajo vojne operacije še nadalje uspešno.

Madžarko vojno poročilo

Budimpešta, 5. sept. s. Madžarska brzjavna agencija poroča:

Operacije zavezniških čet se še nadalje z uspehom razvijajo. V borbah vzdolž Dunajev je imel sovražnik težke izgube. Madžarske čete so po hudih borbah zavzale nek važen sovražni polozaj. Pri protinapadu so imeli Rusi hude izgube. Ujetih je bilo mnogo sovjetskih vojakov. V nekem drugem odseku je neki sovjetski oddelki singiral predajo in se je pribil madžarskim črtam ter jih potem napadel. Po kratki borbi je bil sovražni oddelki uničen. Madžarska protiletalska obramba je sestrelila en sovražni bombnik.

Ruski delavci se upirajo uničevanju

Budimpešta, 5. sept. s. Po poročilista

Budapesti Ertesito protestirajo sovjetski delavci v industrijskih predelih fronte čedalje bolj energično proti pripravam, ki so jih ukazali politični komisarji za uničenje industrijskih naprav, če bi bile sovjetske čete prisiljene k umiku. Protesti so bili zelo silni in nekaterih središčih tako, da so politični komisarji poslali oddelek GPU, da so zasedli industrijska podjetja, kjer je agitacija dosegla nevarne oblike. Delavci nočejo izvrševati ukaza o uničenju, ker jim

Protiboljševska razstava v Budimpešti

Budimpešta, 5. sept. s. Veliko zanimanje v madžarski javnosti je vzbudila otvoritev protisovjetskega paviljona, ki ga je včeraj

obiškalo več tisoč ljudi. V nekaj dvoranah je razstavljen del vojnega plena, topovi, tanki, letala, protitankovski topovi in strojnice. V drugih oddelkih so razstavljeni sovjetski proizvodi, oblike, čevlji in drugo s cennimi, ki so v veljavi v Sovjetski Rusiji in doseglije same bogatašem boljševizmu. V drugi dvorani nudi številne fotografije, pregled madžarske vojske proti boljševizmu, od organizacije narodne vojske, ki jo je ustavil admiral Horty, ki je iz Szegedra marširal proti komunismu, ki so tedaj vladali na Madžarskem, do sodelovanja Madžarske v vojni proti sovjetski Rusiji.

Junaštvo italijanskih študentov

Bukarešta, 5. sept. s. Pod naslovom »Junashstvo italijanskih študentov« obuja »Curentul« spomin na junaško dejanje italijanskih študentov v preteklosti in pravil, da so se tudi v tej vojni italijanski študenti z navdušenjem prijavljali kot prostovoljci, da sodelujejo v borbi na Evropo, podrejajo svoje osebne interese domovinskemu interesu. List je objavil poročilo tajnika PNF o izgubah, ki so jih utrplili študenti in podčrtava, da je Duče počastil žrtve v junaštvu goljardov v gorovu dne 10. junija. Duče se je spoštivo poklonil na grobu goljardov, ki so padli za fašistično domovino in je ponosen, da so študentje razumeli poslanstvo fašistične revolucije.

V Berlinu ujeta angleška letalca

Berlin, 5. sept. s. Vojaki neke protiletalske baterije na periferiji Berlina so v noči na redno ujeli dva člena nekega stirimotornega angleškega bombnika, streleca Thomasa Allisona iz New Yorka in pilota Richarda Arthurja iz Londona. Oba ujetnika sta izjavila, da sta že štiri meseca pripadala angleškemu letalstvu, v katerega so ju vključili po kratki pripravi. Allison je priznal, da so izgube angleškega letalstva zelo velike.

Dve glavni zagovornici boljševizma

Rim, 5. sept. s. Svetovno javno mnenje sprejema z ironijo in nenadavno navljuje na boljševike, ki ga javno kaže gospa Rooseveltova in gospa Churchillova, da bi podprli novo rusofitsko politiko svojih sovirogov. Bolj delovna in kričeča kot Churchillova žena je severnoameriška predsednica, ki se ne zadovoljuje z delovanjem v saloni in na dobrodelnih sejmih, temveč stopa pred mikrofonom velikih protoboljševskega agencij na nastopa na predavateljskih turnejah. Filoboljševska navdušenje obeh angloskih gospa, ki jo ob boljševizmu prostorno loči izoliranost otoka in razsežnost Atlantika, je tem boj cudno, ker sta obe tipični zastopnici velekapitalističnega ženstva. Churchillova in Rooseveltova žena sta preživelih in se preživljata svoje dneve v aristokratskem okolju in v bogastvu ob številnim služabništvi. Zanimivo bi bilo vedeti, ali gospa Churchillova, kadar dela propagando za komunizem, razkazuje svojo znano zbirko smaragrov, podredovana po Malborough in ali gospa Rooseveltova na svojih predavateljskih turnejah nosi v užih ihane z dvema, kakor lešniki velikima diamantoma, ki jih je navadno nosila na diplomatskih kosilih v Beli hiši. Verjetno obe boljševske gospne so pozna boljševizma drugače, kakor po pripravovanju obeh mož o njih najnovješih prijateljih v Moskvi in sta pozabili, da sta jima ta dva moža v prejšnjih časih pripovedovala o grozotah boljševizma, o Stalinovi neznamosti in o svetovni nevarnosti rdeče kuge.

Ducejeva čestitka maršalu Antonescu

Rim, 5. sept. s. O priliki imenovanja generala Antonesca za rumunskega maršala je Duce poslal voditelju rumunske države z vzhodne fronte naslednjo brzjavno čestitko:

»Na svojem potovanju sem zvedel, da so bile Vaše sijajne vojske in poveljniške sposobnosti svečano priznane z Vašim imenovanjem za rumunskega maršala. V svojem kakovosti je bil zelo veličasten kazni, kakor so bile določene doslej za sleherno motenje nacionalnega življenja. Posebna sodišča bodo sodila v zvezdah in na krimi potapljalci. Vsa naša letala so se kljub hudem sovražnemu letalskemu in protiletalskemu odporu vrnila na svoja oporišča.

Finančni minister Thaon de Revel v Nemčiji

Berlin, 5. sept. s. Italijanski finančni minister grof Thaon di Revel je imel o priliki svojega obiska v Berlinu več razgovorov z nemškim finančnim ministrom von Cossigkom. Minister je obiskal tudi različne organizacije gospodarskega in socialnega značaja v nemškem glavnem mestu. Bil je tudi v italijanskem poslanstvu in na sedežu berlinskega fašista, kjer se je predstavil pred spomenikom padlih fašistov. Sledi, da so udeležile vse očitnine svojih junaških vojakov omogočili realizacijo bolgarskih nacionalnih idealov.

»Prosim Vas, Ekscelenza, da prejemate mojo najskrajšo zahvalo za prisrčne čestitke, ki ste mi jih poslali v svojem in v imenu Vaših sijajnih italijanskih čet. Vaše besede, Duce, so mi posebno dragocene, ker ste z njimi izrazili čast rumunski vojski, ki se bori skupno s svojimi velikimi in slavnimi zavezniški proti boljševizmu, v civilizacije in vere. — Vaš vdani Antonescu, rumunski maršal.«

»Obsodbe komunistov v Parizu«

Pariz, 5. sept. s. Posebno sodišče v Parizu je včeraj obsodilo deset ljudi, ki so aktivno podpirali komunistično propagando, na prisilno delo po 2 do 12 let.

Istituzione e nomina del Comitato provinciale di protezione antiaerea

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana, ritenuta la necessità di organizzare e coordinare le attività relative alla protezione antiaerea nel territorio della provincia, considerata l'opportunità di nominare un Comitato provinciale di P.A.A. e di determinare i compiti in conformità alle disposizioni fondamentali in materia vigenti nel Regno, decreta:

Art. 1 È costituito un Comitato provinciale di protezione antiaerea composto come segue:

Alto Commissario per la Provincia di Lubiana — presidente,
Vicepresidente vicario, vicepresidente,
Vicecomandante Federale dei Centri di assistenza, componente,

Sindaco di Lubiana, componente,
un rappresentante del Comando di Presidio, componente,

Comandante dei Vigili del Fuoco comunali, componente,
ing. De Job Emanuele, capo Ufficio Lavori delle FF. SS., componente,

ing. Sonč Francesco, direttore Azienda Elettrica, componente,
dott. Kodre Antonio, presidente Fed. Vig. Fuoco, componente,

presidente Croce Rossa Provinciale, componente,
dott. Ogrin Francesco, esperto, componente,

sig. Praprotnik Augusto, rappresentante Federazione Industriale, componente,
sig. Fröhlich Giovanni, rappresentante proprietari stabili, componente.

Il Comitato potrà richiedere, di volta in volta, l'intervento alle proprie riunioni di esperti e di rappresentanti di altri Enti.

Le funzioni di Segretario del Comitato verranno disimpagnate dal Segretario di Gabinetto dell'Alto Commissario.

Art. 2 I compiti del Comitato di protezione antiaerea riflettono:

a) predisposizioni organizzative: oscuramento, allarme, mascheramenti, ricoveri;

b) disposizioni per l'addestramento del personale addetto, delle squadre ausiliarie, della popolazione;

c) disposizioni per la protezione del patrimonio artistico e scientifico;

d) approvazione dei progetti di protezione antiaerea da predisporvi dagli Enti pubblici e privati cui è connesso un interesse nazionale; sorveglianza sulla loro attuazione;

e) provvedimenti immediati contro gli effetti degli attacchi aerei, per la protezione sanitaria e antigaia, per la protezione dagli incendi.

Art. 3 Le norme per la disciplina della protezione antiaerea nella provincia saranno emanate con ordinanza dell'Alto Commissario, Presidente del Comitato provinciale di P. A. A.

Tali norme saranno obbligatorie per tutti coloro che si trovino nel territorio della provincia.

Art. 4 Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la Provincia di Lubiana.

Lubiana, 6. agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Graziosi

Ustanovitev in imenovanje Pokrajinskega odbora za protiletalsko zaščito

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajinu, upoštevajoč potrebo, da se uredi in vzporedi na ozemlju pokrajine delovanje, ki se nanaša na protiletalsko zaščito, in smatrajoč za umestno, da se imenuje pokrajinski odbor za protiletalsko zaščito in da se določijo naloge skladno s temeljnimi predpisi, ki veljajo v tem pogledu v Kraljevini, odloča:

Clen 1. Ustanavlja se Pokrajinski odbor za protiletalsko zaščito, ki je sestavljen kakor sledi:

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajinu, podprefekt namestnik, podpredsednik, zvezni podpoveljnički podporni središči, član,

ljubljanski župan, član, en predstavnik mestnega poveljništva, član,

poveljnički mestni gasilci, član, inž. De Job Emanuel, vodja delavnic drž. železnice, član,

inž. Sonč Franc, ravnatelj mestne elektrarne, član,

dr. Kodre Anton, predsednik Gasilske zveze, član,

predsednik Pokrajinskega Rdečega križa, dr. Ogrin Franc, izvedenec, član,

g. Praprotnik Avgust, predstavnik Zveze industrijev, član,

g. Fröhlich Ivan, predstavnik hišnih posilstnikov, član.

Odbor sme kdaj pa kdaj zahtevati, da se njegovih sestankov udeleže izvedenci in predstavniki drugih ustanov.

Posebna tajnika odbora opravlja tajnik kabine Visokega komisariata.

Clen 2. Naloge odbora za protiletalsko zaščito obsegajo:

a) organizacijske priprave: zatemnitve, alarm, kamuflaža, zaklonišča;

b) odredbe za izurjenje dodeljenega osebja, pomočnih oddelkov in prebivalstva;

c) odredbe za zaščito umetnostne in znanstvene imovine;

d) odobravanje načrtov za protiletalsko zaščito, ki jih morajo pripraviti javne in zasebne ustanove v zvezi z državnimi interesami; nadzorstvo nad njihovim izvajanjem;

e) neposredni ukrepi proti učinku letalskih napadov za zdravstveno in protiplinsko zaščito in zaščito proti požarom.

Clen 3. Predpise za ureditev protiletalske zaščite v pokrajini izda z naredbo Visokemu Komisaru, predsedniku Pokrajinskega odbora za protiletalsko zaščito.

Ti predpisi bodo obvezni za vsakogar, ki je na ozemlju pokrajine.

Clen 4. Ta odločba je izvršna takoj in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 26. avgusta 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Graziosi

commissione esaminatrice per i costruttori edili i signori:

1) ing. Giuseppe Porenta, consigliere superiore tecnico, presidente della commissione;

2) ing. Giuseppe Černivec, consigliere a. tecnico, vicepresidente;

3) ing. Massimiliano Dekleva, consigliere tecnico, ing. Giovanni Kotlusek, consigliere tecnico, ing. Vincenzo Glanz, aggiunto superiore tecnico, prof. univ. ing. Jaroslav Foerster, prof. univ. ing. Luigi Hrovat, prof. della Scuola tecnica media ing. Stanislav Stanković, autorizzato Rado Kregar, ing. autorizzato Milovan Goljević, e costruttori autorizzati Miroslav Zupan, Giovanni Brčelj, Angelo Battelino, Carlo Kavka, Gusto Gabrijelčič, Matko Curk e Francesco Furlan, componenti.

La commissione dura in carica due anni e può esser riconfermata.

Art. 2 Il presente decreto è immediatamente esecutivo e sarà pubblicato nel Bollettino Ufficiale per la Provincia di Lubiana.

Ljubljana, 25 agosto 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Graziosi

Obvezno prijavljanje rojstev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, gledje na svoji naredbi z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 84 in z dne 15. avgusta 1941-XIX, št. 87, ki se nanašata na uvedbo in voditev registra prebivalstva v občinah Ljubljanske pokrajine in na statistiko o gibanju prebivalstva, in smatrajoč za potrebo, da se preprečijo zaksnitve v prijavljanju rojstev, odreja:

Clen 1. Dolžnost novorjenčevih staršev je, da prijavijo njegovo rojstvo pristojnim civilnim cerkevnim oblastvom, ki opravljajo posle vodje civilne matic, najkasneje v desetih dneh po rojstvu, in to ne glede na dan, ko morda nameravajo predeti krst. Prijaviti morajo tudi mrtvorjenje.

Na 5.000 m, kjer je pred leti Kotnik postavil slovenski rekord s časom 15:26.4, ima najboljše izgledje Kien, ki zadnje čase mar-

na 1500 m siguren favorit Košir, ki je letos izboljšal naš rekord in postavil izvrsten čas. Prvega mesta mu nedvomno ne bo nične ogrožal, če prav poznamo vnetega in marljivega Koširja, mirno pričakujemo, da bo storil dobre spete preko še nedavno izboljšani čas. Ostali tekmovalci so precej izenačeni.

Na 800 m vodi Košir s časom 1:59.0, med tem ko je slovenski rekord postavljal Primorjaš Kovačič slovenski rekord s časom 10.7 so med najboljimi trije člani Hermesa (Račič, Polak, Kolenc) ter Lušický od Planine in Ilirijan Sončnik. Najboljši čas je letos dosegel Lušický 11.2, vendar pa so mu vsi ostali tesno za petimi, saj je med prvimi in zadnjimi razliko le za 4 desetine sekunde. Nedvomno se bo med imenovanimi, kakor tudi morda še kakšnim drugim talentom razvila ogorčena borba, ki ne bo sama nujno najposobnejšega sprinterja, temveč bo nudila tudi priložnost za izboljšanje časa.

Skoraj isti tekmovalci so tudi na seznamu petorice najboljih v teku na 200 m. Za devetdeseti sekunde se je postavil na celo Polak, ki mu sledita Bratož in Lušický od Planine in Ilirijan Sončnik. Tudi med temi tekmovalci mi v doseženem času velike razlike. Zato pričakujemo, da bo tudi ta disciplina nudila ogorčeno borbo, ki bo največji užitek vsem gledalcem. Slovenski rekord na 200 m pripada tudi Primorjaš Kovačiču s časom 22.4.

V teku na 400 m, kjer sta slovenska rekordeira Skušek in Gaberšek s časom 51.5, že izvzamemo trenutno odstotnega Peteršaka 49.9, so časi letnega petorice najboljših razmeroma slabii, saj je Oberšek od Ilirije šel pod 53 sekund. Za prvo mesto se bo nedvomno razvila borba med Oberškom in Škuškom, mel tem ko verjetno ostali nimajo izgledov za najboljši uspeh.

Na 800 m vodi Košir s časom 1:59.0,

med tem ko je slovenski rekord postavljal pred leti Goršek, ki pa sedaj ne prida več

desetsekund. Tudi med tekmovalci v tej disciplini so precejšnje razlike ter izgleda, da Koširju ne bo nične ogrožal prvega mestu, med tem ko se bo za ostala verjetno dosegel Škušek.

Zato pričakujemo, da bo tudi ta disciplina nudila ogorčeno borbo, ki bo največji užitek vsem gledalcem. Slovenski rekord na 800 m vodi Škušek s časom 22.4.

V teku na 1000 m, kjer je pred leti dosegel Škušek s časom 17.6; stafeta 4×100: BSK 47.4; skok v višino: Živković (BSK) 1.65; skok v daljino: Živanović (BSK) 6.79; skok ob palici: Djordjević (Jug.) 3.37; troskok: Medaković 13.4; met kroglice: Kovačević (BSK) 13.35; met kopja: Smejda (Rus.) 46.78; met disk: Vujičić (Jug.) 40.17 in met kladiva: Čekenčin (Rus.) 35.64.

Istočasno so podobno prireditev imeli tudi rumunski tekmovalci, kjer so se izkazali naslednji:

v teku na 200 m: Moina 23.2; na 400 m:

Ludu 52.8; na 800 m Talmaciu 2:05.8; na

1500 m Talmaciu 4:22.2; na 10.000 m Cristea 33:36.4; na 110 m z zaprekami: Dra-

guanescu 17.5; stafeta 4×100 univerzitetno

moštvo 44.7; 4×400: Dacia 34:55; skok v daljino: Müller 6.85; troskok: Stoicescu 13.83; skok ob palici 3.4; met kopja: Vaman 49.73; met disk: Gurau 39.56; met kladiva: Forgač 43.85, kar je nov rumunski rekord.

Ko je bil zgorji pregled že v tiskarni, smo prejeli obvestilo, da je resodelovanje Hermesa definitivno odločeno. Zaradi tega bodo izgledi tako moštov kakor posameznikov delno drugačni: za prvenstvo in najboljše čase pridejo v poštev samo člani Ilirije in Planine.

Zaradi pogovor razpisa bo značaj predstavnika v tiskarni, smo prejeli obvestilo, da je na njegovem stric Robert Kollman, veliki slovenski mlec, leta 1932. umrl, ki nekaj prevzel ugledno Kollmanovo trgovino in jo vzorno vodil ter še povedal njen ugled.

Dr. Leon Blinc je bil zelo priljubljen v

trgovskih krogih, nameščenci njegove trgovine ne bodo nikdar pozabili dobrega srca šeфа, ki je storil mnogo dobrega tudi za ljubljanske reveže po vzgledu svojega strianca.

Pred dnevi je dr. Leon Blinc zbolel, venar na njih se slutil, da njegov krepki organizem ne bo premagal krize. Za njim žalujejo mati Marija, sestra pokojnika Roberta Kollmana, soprica Julija, sinček Robert, sestra prof. dr. Marta in številno sorodstvo. Pogreb blagoga pokojnika bo v nedeljo 7. t. m. ob 16 iz hiše žalosti, Večna pot 23.

Ob bridi izgubi naše iskrino sožaljenje žalujejočim, pokojniku pa ohranimo časten spomin!

Malo italijanščine za vsak dan

Gospod Ovca je bil pripravil za ta večer lepo zbirko izrazov. Na vrh je napisal:

Vstajanje. L'alzarsi

Mi álzo tútte le mattine álle sèi —

vstajam vsako jutro (=vska jutra) ob

šestih. Dovréste alzárvi sèmpre di

buon'óra — moralni bi vstajati vedno

zgodaj. Sóno abituádo ad alzármi di

buon'óra — vajen sem vstajati zgodaj.

Perché vi alzate così tardi — zakaj vstajate tako pozno? È meglio alzarsi

di buon'óra — bolje je, vstajati zgo-

daj. È móltu buono per la salúte — ze-

lo dobro je za zdравje.

Siete ancóra a lètto? — Ste še v po-

stelji? Siete svegliato? — Ste budni?

È tempo di alzarsi? — Ali je čas vsta-

ti? Sóno passáte le ótto — osem ura

je proč. Su, su, alzátevi! — Pokonci,

vstanite! È ancóra tróppo

Prav tako sta dolžna napraviti prijevo

z prednjega odstavka tudi

DNEVNE VESTI

Pri nas vesjavni prazniki

Z današnjem odredbo je Visoki Komisar določil praznične dneve, ki veljajo za ljubljansko pokrajino. Ti dnevi so sledet:

vse nedelje,
november.
6. januar — Sv. Trije kralji,
19. marec — praznik Sv. Jozeta,
Velika pet,
Vnebohod,
Sv. Rožnje telo,
29. junij — Sv. Peter in Pavel,
15. avgust — Vnebovzetje,
1. november,
Vsi svetniki,
8. decembra — Br. Sv. Marije Device,
25. decembra — Božič Rojstvo Gospoda.
Razen zgornj omenjenih dni ne pridejo v poštev drugi prazniki.

S to odredbo Visokega Komisara je določen za ljubljansko pokrajino novi koledar praznikov. V vseh ostalih dneh leta, torej tudi v dnevih, ki so prej vesljali za praznike, se bo delo v javnih uradih, trgovinah, delavnicah in obratih redno in normalno opravljalo.

— Obisk Ministra Teruzzija. V sredo dopoldne je dosegel v Bologno Eksc. Minister Teruzzi. Na postaji so ga sprejeli predstavniki oblasti Tajnikom Stranke na celu, nakar je odšel v Riola di Vergato, kjer si je ogledal kolonije Limentra in Romito, kjer gostujejo libijski otroci. Visoki gost se je zelo počivalno izrazil nad popolnostjo imenovanih kolonij.

— Minister za javna dela v Bolzanu. Eksc. Gorla Minister za javna dela, je v zadnjem času nadzoroval javna dela, ki so teku v trentinski pokrajini, nakar je obiskal še Visoko Nadižo, Bressanone in Ponte Gardena. Ministrata so spremili Prefekt in Tajnik Stranke in številni drugi predstavniki pokrajine. Ogledal si je velike podzemeljske električne centrale, ki zagajajo s tokom važne avtarične tovarne. Nato se je Eksc. Gorla podal v vladno palačo, kjer mu je Prefekt predstavil lokalne odilnike in predložil najvažnejša vprašanja, ki se nanašajo na Visoko Nadižo. Ko si je visoki gost ogledal tekoča dela, se je podal v Merano in v Passo di Resia, kjer si je ogledal dela za drugo električno centralo nenasavne velikosti.

— Umrl je režiser Corrado D'Errico. V Rimu je umrl po kratki bolezni Corrado D'Errico, ki se je v mladih letih ulejstvoval v novinarstvu, kasneje pa je bil poklican v ministrstvo za tisk in propagando, kjer se je posebno izkazal pri sestavljanju žurnalov slovitega podjetja Luce. Posvetil se je popolnoma kinematografiji, kjer se je uveljavil kot režiser in pisatelj filmskih

— Teknovanje pevcev narodnih pesmi. Tudi letos bo narodna opera Dopolavora v Spezii priredila temko pevcev italijanskih narodnih pesmi. To bo že deveta prireditve te vrste in bo 21. in 22. oktobra. Tekme se udeležujejo mladi pevci in pevke in se s

tem odpirajo mlade umetniške modi. V prejšnjih letih so bila takmicanja tudi v Spezii in smagovalci s teh tekem se danes že uveljavljajo v radiu.

— Hrvatski delavec v Nemčiji. Po ugotovitvi nemških listov je v času od 20. maja do 20. avgusta pripotoval iz Hrvatske v Nemčijo 46.290 delavcev, od tega 4920 žensk. Med moškimi je bilo 13.000 rudarjev, 11.000 poljskih delavcev, 3200 gozdarih, 1700 zidarjev itd. Med ženskami je bilo 3400 tovarniških delavk, 1200 poljskih, ostale pa so služkinje.

— »Službenega lista«. >Službeni list za ljubljansko pokrajino z dne 3. septembra št. 71< objavlja: naredbo Visokega Komisara o ustanovitvi in imenovanju pokrajinskega odbora za protiletalsko zaščito, o imenovanju izpitne komisije za graditelje in o imenovanju izpitne komisije za zidarke, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske moštve.

— Drugi razpis del pri zapornici na Ljubljane. Ker prva licitacija ni bila uspešna, razpisuje zdaj Visoki Komisariat drugo javno pismo ponudbeno licitacijo za oddajo druge etape stavbnih del pri zapornici na Ljubljani. Licitacija bo 15. t. m. ob 11. na tehničnem oddelku Visokega Komisariata. Proračunska vsota znaša 704.015 lir. Udeleženci bodo morali položiti najpozneje do ure 15. t. m. 35.200 lir jamčevine pri davčni upravi v Ljubljani.

— Jasne, hladne noči in sveža meglena jutra z obilno roso nam je prinesel september že takoj v začetku. Da je modrost ljudskega vremenolovca kot uselilna stolnica kmetiških opazovanj vremena in narave v resnic zelo zanesljiva, smo mogli letos že večkrat ugotoviti. Tudi od sv. Tlina naprej, ki je godoval 1. septembra, se obnaša vreme, kakor mu pripisuje ljudski vremenolovci: Kakršno vreme prvi dan kane, ves mesec rado tako ostane, ker če Tilen je megren, greda mu sledi jesen. In v ponedeljek je bilo lepo vreme s hladnim jutrom, kar se je vzdržalo vse pretekli dni. Sicer bi želeli, da bi sonce še močnejše pregralo čez dan, vendar smo s tem suhim sončnim vremenom zadovoljni. Na poletnih ljubljanskih okolicach in na kmetijah je sedaj vsakovrstna dela na pretrek. Ljudje spravljajo otavo, kopijojo ponekod že krompir, ki je bolj droben, žanje proso in opravljajo druga nujna poljska in kmetička dela. Na ljubljanskem polju so letos raztresene velike plante ajde med zelenjem travnikov in ravine njiv. Ajda je sedaj začela cveteti in roži čebel se pasejo po izvrstnem hranilu. Da gre s poletjem proti koncu in vstopamo počasi v jesen — odločili in dan pada po koledaru na 23. septembra — občutimo tudi po naglem krajšanju dnevne svetlobe. Ljudje zaradi tega še tem bolj hite, ker imajo manj časa na razpolago. V teku tega meseca se dan skrči za pol-drugo uro in konec meseca bo dolg samo še 11 ur in 37 minut.

— V Straži na Dolenjskem je gorelo. V torki v popoldanskih urah je nastal požar na gospodarskem poslopju posestnika g. Ivana Prakose v Straži. Ker je poslopje leseno in je bilo napolnjeno s slamo, je bilo naenkrat vse v ognju. Pihal je mo-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI	
Predstave ob 16., 18. in 20. ur	
KINO Matica	TELEFON 23-41 Najnoviji Giggijev velorim!
Mati	Emma Grammatica, Beniamino Giggi, Te je film preverjive vsebine in ženskega petja. Nudil Van bo neopozaben slabšen ulitek!
KINO SLOGA	TELEFON 27-30 Danca poslednj!
Nočni jezdec in Na mejički zapada	Dva filma juninskih pustolovščin!
KINO UNION	TELEFON 22-21 Senzacionalni film napete vsebine Kapitan Furia
	Victor Mc Laglen, Brian Aherne, Film o heroju, hrastnarem horcu za pravice in svobodo. Film poln zabave, ko- mičnih prizorov in krasnih posnetkov.

čan veter, ki je zanesel plamen na bližnji kozolec posestnika g. Vintaria in kmalu je bilo tudi to z mrvo napolnjeno poslopje v ognju. Zaradi močnega vetra je grozila nevernost, da se ogenj še bolj razširi in obsegne še druga poslopja, ki so tam zelo na kupu. Vendar se je posrečilo domaćim gasilcem in vojaštvu, ki je prihitele na pomor, ogenj omejiti le na že goreči poslop, ki pa sta pogoreli do tal. Oba posestnika trptita občutno škodo, ki pa bo v glavnem krita z zavarovalnilno.

— Avtomobilski klub obvešča lastnike avtomobilov in motornih koles, da ima še vedno v zalogi nekaj senčnikov za žaromete, kakor to zahteva naredba Visokega Komisariata z dne 1. avgusta t.i. Prav tako se lahko dobijo stekelca za senčnike v predpisani dimenziji.

— Popoldanska predstava v Veseljem teatru. Da bi omogočili tudi okoliščan obisk Veselega teatra, bomo v nedeljo, 7. septembra, priredili ob 16. uri posebno popoldansko predstavo. S popolnim sporedom. Vešti teater. (—)

Iz Ljubljane

— Poštno poslopje prenavljajo. Pred dnevi so ob pročelju osrednje pošte v Prešernovi ulici postavili visok zidarski oder, na katerega so pribili lesene stene, da ne trpi prevč promet na ulici in je zaščiten pred odpadajočimi odkruski ter kapljicami malte in barve. Crnosivo, s patino umaznosti, ki se je nabiral, že daljšo dobo, prečlenjano je bilo predober, popravili odkruseni ometi in zid, tako da se bo tudi to važno poslopje v samem središču prilagodilo svoji lepi okolici.

DANE S VESELI TEATER V DELAVSKI ZBORNICI OB 20. UR

— Reklamacije zaradi živilskih nakanic sprejemajo mestni preskrbovalni urad brez izjeme samo do 15. septembra, pozneje bo pa sprejemati samo še nove prijave.

— Na obrtno nadaljevalnih šolah v Ljubljani je naknadno vpisovanje omiljih vajencev, ki se niso vpisali v nedeljo 31. avgusta, že v soboto 6. septembra dopoldne

pri upraviteljstvih posameznih šol. Opazljivo moštvo na predpise zakona, da je stinsodajalec dolžan vpisati v solo vse učence, ki so vezani obiskovati strokovno nadaljevalne šole, ter naj zato mojstri zanesljivo storje svojo dolžnost.

— IJ Danes v petek ob 20. uri članaki se stanec vrtarskega odsaka sadarskega in vtrinarskega društva podružnica Ljubljana I. v gostilni Mrak. Predava g. Strekelj Jošip o shranjevanju zelenjadi.

SAMO V NEDELJO 7. SEPTEMBRA POPOLDANSKA PREDSTAVA V VESELEM TEATRU

— IJ Vpisovanje v solo plesne umetnosti Mete Vidmarjeve vsak dan od 17. do 19. Gajeva ul. 9. pritliče: 386n.

— IJ Uprava kina Sloge sporabi, da bodo odšlej ob nedeljah in praznikih zopet redne matinejske predstave in sicer ob 10.30 dopoldne po značilnih cenah. 1468

— IJ Prvi koncert v novi sezoni. Po razmeroma in izjemoma kratkim presledku bo danec zvečer ob 20. uru prvi koncert v novi sezoni 1941-42 v franciškanski cerkvi. Cerkevni koncert, kakor so ga naslovili predstojitelji, bo obsegal vrsto zanimivih in kvalitetnih skladb: Frescobaldijev »Preludio e fuga in sol minor«, Händelovo »Sonato in sol minor« ter »Messiasa«, Durantovo »Prošnja«, Stradellovo »Glej me v tripljaju«, Bachovo »Aria«, Premrljovo »Fuga«, »Marij« ter »Memento mori«, Mihelčičev »Preludio« in Regerjev »Intermezzo«. Kot pevka bo solejovala naša odlična kontralistka Franja Golobova, bivša članica beograjske in sedaj članica ljubljanske operе. Violinske sole bo izvajal izr. profesor Glasbene akademije Jan Slajš, izvrsten interpret mojstrskih kvalitet, kakor se je predstavil na lanskem javnem koncertu in s svojimi mnogimi nastopi v ljubljanskem radiu. Ves orgelski del pa bo deloma kot solist, deloma kot spremljevalec izvajal profesor Pavel Randigaj, ki je prav tako znan kot odličen organist. Koncert, ki obsegata tudi več slovenskih skladb, bo tako po sestavi sporeda kakor po izvajalcih kvalitetno umetniški dogodek in bo gotovo vzbudil med našim koncertnim občinstvom temu primerno pozornost in zanimalje.

— IJ Šola Glasbene Matice. Danes dopoldne se je še vršilo vpisovanje v solo Glasbene Matice. Popoldne naj pridejo vse vpisani gojenci v Hubadovo dvorano, kjer bodo zvezeli dodelitev k posameznim strokovnim učiteljem, nakar bo sporazumno določeno urnik. Gojenci za klavir naj pridejo ob 15. gojencu za violino ob 16. in gojencu, vpisani za ostale predmete, ob 17. ur.

— IJ Nesreča. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolničko razen nesrečne Kovitice, ki jo je podrl tramvaj Pred škofijo, se tri ponesrečence. Ana Samarin, 26 letna žena železotrugarja iz Ljubljane, je skladala drva in pri tem se je zrušila skladovnica na njo. Precej občutno je ranjena na rokah in nogah. Terezija Udovč, 20 letna služkinja iz Ljubljane, se je močno urezala s srpom v levico. Anton Gradišek, 12 letni sin služilca iz Ljubljane, se je nevarno usekal v desno nogu.

Obnovite naročnino!

Smrtna nesreča

Ljubljana, 5. septembra

Včeraj opoldne se je zgodila med študentovsko ulico in Škofijo težka tračavščka nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtvo. Promet na cesti in hodnikih je ob času opoldanskega odmorja vedno solo številna in zaradi tega je potrebna največja pažnja pri prekoračenju cest. Katarina Kovič, 80-letna žena upokojenega železniškega strojvodja, stanujoča na Gradu, je v negliži hotela prekorila cesto, pri tem pa ni zaznila svarčega zvonjenja tramvaja. Tramvaj je zgrabil in podrl. Dobila je hude moretrje poškodbe in se potolka po glavi. Reševalci, ki so bili takoj potičeni, se nezavestno žemo odpeljali v bolnišnico, vendar pa je bil vsak poskus pomordi zamaš. Takoj pa je dovozom v bolnišnico je Kovitica umrla.

Z Vrhnike

— Via Malac na Vrhniki. V nedeljo

7. t. m. uprizorijo ljubljanski gledališči »grailci pod okriljem Narodnega gledališča« v Ljubljani v Prvstvenem domu na Vrhniki Knittelovo dramo v 4 dejanjih »Via Malac«. Ta igra, ki je bila uprizorjena že v ljubljanskem Narodnem gledališču in dragoč z najlepšim uspehom, bo s svojo posnetoščijo lepo vzbudila tudi med vrhniškim občinstvom najlepši odziv. Začetek je ob 18. uri, konec ob 10.15, na kar opozarjam posebno okoličane, ki bodo lahko še nepravilno pozornost v zanimalje.

— Aktualna igra iz današnjega življenja je Senedčev »Nenavaden človek«. Nekoliko kriminalistično dejanje pokaze, kako postane pošten človek, ki zadeže v roki goljufa velikega kova, po nedolžnem žrtve njihovih spletk v krivlje obsevne. Delo je zrečeval J. Kovič.

— V ponedeljek popoldne bodo ponovili Knittelovo dramo »Via malac«, ki vsebuje prizore velike dramatike. V njih je anatolično podan zlocin, ki mu prihaja prekovalni sodnik na sled. Njegova piemontaš nar in globoko človeško občutje ga privodi v konflikt med vestjo in paragrafom.

— Zvečer bodo vprizorili Olge Scheinpflugove »Okenc«. Veseloljgra o neboljjenosti človeka, ki živi poglobljen v teoretični svet etike, a nimra pravega razmerja do realnega življenja. Pomanjkanje življenskih izkušenj ga pripelje v kočljive, neprijetne in za gledalce zelo komične situacije.

Sobota, 6. septembra: Nenavaden človek. Izven Nedelja, 7. septembra: zaprto, (gostovanje na Vrhniki: Via Malac) Ponedeljek, 8. septembra: ob 15. uri: Via Malac. Izven. Ob pol 20. uri: Okenc. Izven.

Globoko užaloščeni sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš srčno ljubljeni so-prog, dobrski atek, sin, brat, bratranec in svak, gospod

dr. BLINC LEO

TRGOVEC

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti Učna pot 23 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 5. septembra 1941.

Globoko žalujoči:

JULIJAN, sopoga; ROBERT, sin; MARIJA BLINC, mati; MARTA dr. BLINC, sestra; rodbine BLINC, BELAČ, dr. BUSBACH.

Velika važnost gob za zimsko prehrano

Pripravimo si zaloge posušenih, konzerviranih (v kis ali v slanico vloženih), zmjetih in v ekstrakt prekuhanih gob!

Druga polovica septembra in prva polovica oktobra je v naših krajih navadno glavna doba za rast raznih gob. Sicer smo imeli letos tudi v poletnih mesecih (juliju in avgustu) klijup suhi in vročini dovolj užitnih gob, ki pa jih pri nas le malokrat pozna. V mislih imamo razne gobice, ki jih rase v naših krajih nad 30 vrst je med njimi le malo užitnih. Marsikater poznavalec gobic si je že pripravil prvo zalogu za zimo (v kis ali v slanico vloženih).

Prava sezona za rast jesenskih gob je torej neposredno pred nami. To dobo bo torej treba dobro izrabiti. So kraji v Evropi, kjer si je revno prebivalstvo že v normalnih časih napravljalo za zimo glavno prehrano iz gob n. pr. v goratih krajih Češke (Sudeti in Krkonoše) na Bavarskem, v Podkarpatiji itd. Tuan vlagajo naše sivorume Štorvke (armillaria mellea) v cele sole in kadi kakor pri nas zelje ali repo. Druga zelo izdatna, ker tudi v množinah rastjoča goba, je naša okusna sirovka (lactaria deliciosa), ki izceca oranzno-rumeni mleko, dočim imajo precej slične neužitne oziroma nekoliko strepene sirovke belo mleko. Isto tako rasejo množinsko (navadno v krogih ali polkrogih) raznobarvne kolobarnice (tricholoma), med katerimi je večina užitnih (seve poznavati jih je treba, ker je vseh kolobarnic nad 30 vrst). Rasejo od septembra do novembra, najčešče v borovih gozdih. Kakor rečeno je med njimi večina užitnih, vendar pa so tudi neužitne, sumljive ali celo strupene. Posebno se je treba varovati kolobarnic, ki so bele, redče ali žveplenomernome barve. Nekatere kolobarnice so preveč aromatičnega okusa, da jih je treba popariti ali prekuhati n. pr. obročkasto kolobarnica (tricholoma focale) in rumenkasta kolobarna (tricholoma se-junctum). Pri nas so najbolj znane črnosive kolobarnice ali mraznice, ki jim pravi ljudstvo »svike« (tr. portentosum). Tem podobne, a spletje je so »miski« (tr. terreum), ki niso tako okusni kot prve. Nadalje dobimo na jesen zelenkaste ali pesnatne kolobarnice (tr. equestre), medenne kolobarnice (tr. russula), ki so pod klobukom in po koceni navadno kakor s krvjo oškrpljene; nadalje klobučaste kolobarnice (tr. conglobatum), vijoličaste in modrikaste ali gole kolobarnice (tr. irinum, tr. nudum).

Zadnja leta so začeli nositi na ljubljanski trg največjo in najtrdnejšo kolobarnico pod imenom čebular (tricholoma colossus). So to prav izdatne gobe za svezo pripravo, za vihanje in za sušenje, toda naše gospodinje si jih dosedaj prevedo omalovajevale. Na jesen bodo rasle množinsko še sledeče vrste gob: rumene ali rjave ježevke ali srne (hydnium repandum, hydnium imbricatum). Rjavenemu ježku je podoben močno gorenak in zaradi tega neužiten žolčasti ježek (hydnium amarensis), ki je svetlejše barve in prezoran ali pretoran takoj po modri. Ponekod na Dolenskem se dobe v velikih množinah veliki in mali bet ali kij (Clavaria pistillaris, cl. ligula). Množinsko rasejo nadalje: mrtvaška in rumenkasta trobenta (craterellus cornucopoides in crat. lutescens), nadalje žemljevec in ovčje vime ali »vampovek« (polyporus confluentus, polyporus ovinus) ter razne Štorvke, izmed katerih smo že prej omenili sivorume Štorvke ali jarse.

Pri debilih starih borov dobimo borov glice ali kodravke (sparassis crispa, sp. ramosa), ki je slična šolski brisalni gobi. Je to prav dobra in izdatna goba, saj doseže včasih velikost največje zelnjate glave (do 60 cm v premeru) ter teži od 1 do 4 kg. Dobre pa so te gobe le mlade, t. j. dokler so še rumenkaste, dočim so prestare, t. j. sive in mehke lahko škodiljive prebavljene. V nadaljnjih poglavljih bomo opisali uporabo tu navedenih gob za konzerviranje (vlaganje v kis ali slanico), za gobji izvleček (ekstrakt), za sušenje in za gobji pravok.

Konzerviranje gob

Za vihanje v kis ali slanico so porabne vse užitne gobe, torej tudi gotove mlečne in sluzaste vrste, kakor tudi vse užitne gobe, ki prezorne ali pretorne spremenojo barvo, n. pr. turek ali kozak (boletus rufus), brezov goban (boletus scaber) in dr.

Za konzerviranje gob ima večina naših gospodinje svoje preizkušene recepte, oziroma zanje iz kuhrskej knjig. Naš večjak je opetovanjo grajal zastarelo razvado naših mestnih gospodinj in kuharic, ki so mnjenja, da so za vihanje le prav drobni gobani (jurčki). Ta razvada je velika potrata in škoda za bodočo rast gob. Gobice, ki so jedva prodile iz zemelje, so liki nezrelo sadje, t. j. vodenje in brez pravega okusa, ker šele na zraku in soncu se nazamejo okusa in redilnih snovi. Dorasla a še jedra in zdrava goba bi odtehtala tu-

cat takega drobiža. Najboljši je goban 5 do 8 dni star. S tem, da grebejo nabiralci drobiž iz zemelje, raztrgajo podgobe (micelej), t. j. nitkasto mezo pod zemljivo, da se začne sušiti in prihodnje leto ne rasejo več tam gobe.

Gobji izvleček (ekstrakt)

Priprava gobjega ekstrakta je pri nas še malo znana, saj smo v normalnih časih lahko razneroma poceni kupovali slično začimbom pod imenom »juhan«. Taki juhan si lahko pripravljamo sami. Za kuhanje ekstrakta so primerne vse užitne gobe, tudi take, ki so za drugačno uporabo manj užitne, a rasejo jesienski množinsko, n. pr. rasne kolobarnice (tricholoma), kravjača (boletus bovinus), peščenka (b. variegatus), ovčarka ali slinavka (b. granulatus), okusna sirovka (lactaria deliciosa), hruščevka ali pečurka (lactaria vojems) itd.

Eksstrakt pripravljamo na slediči način: dobro osnzenje gobe se drobno zrežejo, ozir, zasekajo ter se dalje časa kuhačo brez vode, t. j. v lastni vodi, ki jo gobe izločujejo med kuhanjem. Od časa do časa odlijemo vodo v posebno posodo. Končno prilijemo gobam nekoliko vode ter jih še daju kuhamo. Tudi to vodo prilijemo k prvi. Prekuhanje gobe zavrzemo. Nakuhani sok dobro posolimo (na 1 l soka kavino žlico soli) ter ga nato še toliko časa kuhamo, da se zgosti v sirup, nakar spravimo sok v steklenice, ki se morajo dobro zamašiti. Eksstrakt porabljamo v malih količinah za dodatek k juham in omakom.

Sušenje gob

Za prodajo pridejo v pošte le posušene gobani (boletus), v prvi vrsti naš užitni goban (globanja, juri) in sorodna mu gobana: bromanti (boletus aereus) in kostanjevka (badus). Nas so najbolj znane črnosive kolobarnice ali mraznice, ki jim pravi ljudstvo »svike« (tr. portentosum). Tem podobne, a spletje je so »miski« (tr. terreum), ki niso tako okusni kot prve. Nadalje dobimo na jesen zelenkaste ali pesnatne kolobarnice (tr. equestre), medenne kolobarnice (tr. russula), ki so pod klobukom in po koceni navadno kakor s krvjo oškrpljene; nadalje klobučaste kolobarnice (tr. conglobatum), vijoličaste in modrikaste ali gole kolobarnice (tr. irinum, tr. nudum).

Zadnja leta so začeli nositi na ljubljanski trg največjo in najtrdnejšo kolobarnico pod imenom čebular (tricholoma colossus). So to prav izdatne gobe za svezo pripravo, za vihanje in za sušenje, toda naše gospodinje si jih dosedaj prevedo omalovajevale.

Na jesen bodo rasle množinsko še sledeče vrste gob: rumene ali rjave ježevke ali srne (hydnium repandum, hydnium imbricatum). Rjavenemu ježku je podoben močno gorenak in zaradi tega neužiten žolčasti ježek (hydnium amarensis), ki je svetlejše barve in prezoran ali pretoran takoj po modri. Ponekod na Dolenskem se dobe v velikih množinah veliki in mali bet ali kij (Clavaria pistillaris, cl. ligula). Množinsko rasejo nadalje: mrtvaška in rumenkasta trobenta (craterellus cornucopoides in crat. lutescens), nadalje žemljevec in ovčje vime ali »vampovek« (polyporus confluentus, polyporus ovinus) ter razne Štorvke, izmed katerih smo že prej omenili sivorume Štorvke ali jarse.

Pri debilih starih borov dobimo borov glice ali kodravke (sparassis crispa, sp. ramosa), ki je slična šolski brisalni gobi. Je to prav dobra in izdatna goba, saj doseže včasih velikost največje zelnjate glave (do 60 cm v premeru) ter teži od 1 do 4 kg. Dobre pa so te gobe le mlade, t. j. dokler so še rumenkaste, dočim so prestare, t. j. sive in mehke lahko škodiljive prebavljene.

V nadaljnjih poglavljih bomo opisali uporabo tu navedenih gob za konzerviranje (vlaganje v kis ali slanico), za gobji izvleček (ekstrakt), za sušenje in za gobji pravok.

Konzerviranje gob

Za vihanje v kis ali slanico so porabne vse užitne gobe, torej tudi gotove mlečne in sluzaste vrste, kakor tudi vse užitne gobe, ki prezorne ali pretorne spremenojo barvo, n. pr. turek ali kozak (boletus rufus), brezov goban (boletus scaber) in dr.

Za konzerviranje gob ima večina naših gospodinje svoje preizkušene recepte, oziroma zanje iz kuhrskej knjig. Naš večjak je opetovanjo grajal zastarelo razvado naših mestnih gospodinj in kuharic, ki so mnjenja, da so za vihanje le prav drobni gobani (jurčki). Ta razvada je velika potrata in škoda za bodočo rast gob. Gobice, ki so jedva prodile iz zemelje, so liki nezrelo sadje, t. j. vodenje in brez pravega okusa, ker šele na zraku in soncu se nazamejo okusa in redilnih snovi. Dorasla a še jedra in zdrava goba bi odtehtala tu-

cat takega drobiža. Najboljši je goban 5 do 8 dni star. S tem, da grebejo nabiralci drobiž iz zemelje, raztrgajo podgobe (micelej), t. j. nitkasto mezo pod zemljivo, da se začne sušiti in prihodnje leto ne rasejo več tam gobe.

Gobji izvleček (ekstrakt)

Priprava gobjega ekstrakta je pri nas še malo znana, saj smo v normalnih časih lahko razneroma poceni kupovali slično začimbom pod imenom »juhan«. Taki juhan si lahko pripravljamo sami. Za kuhanje ekstrakta so primerne vse užitne gobe, tudi take, ki so za drugačno uporabo manj užitne, a rasejo jesienski množinsko, n. pr. rasne kolobarnice (tricholoma), kravjača (boletus bovinus), peščenka (b. variegatus), ovčarka ali slinavka (b. granulatus), okusna sirovka (lactaria deliciosa), hruščevka ali pečurka (lactaria vojems) itd.

Eksstrakt pripravljamo na slediči način:

dobro osnzenje gobe se drobno zrežejo, ozir, zasekajo ter se dalje časa kuhačo brez vode, t. j. v lastni vodi, ki jo gobe izločujejo med kuhanjem. Od časa do časa odlijemo vodo v posebno posodo. Končno prilijemo gobam nekoliko vode ter jih še daju kuhamo. Tudi to vodo prilijemo k prvi. Prekuhanje gobe zavrzemo. Nakuhani sok dobro posolimo (na 1 l soka kavino žlico soli) ter ga nato še toliko časa kuhamo, da se zgosti v sirup, nakar spravimo sok v steklenice, ki se morajo dobro zamašiti. Eksstrakt porabljamo v malih količinah za dodatek k juham in omakom.

Sušenje gob

Za prodajo pridejo v pošte le posušene gobani (boletus), v prvi vrsti naš užitni goban (globanja, juri) in sorodna mu gobana: bromanti (boletus aereus) in kostanjevka (badus). Nas so najbolj znane črnosive kolobarnice ali mraznice, ki jim pravi ljudstvo »svike« (tr. portentosum). Tem podobne, a spletje je so »miski« (tr. terreum), ki niso tako okusni kot prve. Nadalje dobimo na jesen zelenkaste ali pesnatne kolobarnice (tr. equestre), medenne kolobarnice (tr. russula), ki so pod klobukom in po koceni navadno kakor s krvjo oškrpljene; nadalje klobučaste kolobarnice (tr. conglobatum), vijoličaste in modrikaste ali gole kolobarnice (tr. irinum, tr. nudum).

Zadnja leta so začeli nositi na ljubljanski trg največjo in najtrdnejšo kolobarnico pod imenom čebular (tricholoma colossus). So to prav izdatne gobe za svezo pripravo, za vihanje in za sušenje, toda naše gospodinje si jih dosedaj prevedo omalovajevale.

Na jesen bodo rasle množinsko še sledeče vrste gob: rumene ali rjave ježevke ali srne (hydnium repandum, hydnium imbricatum). Rjavenemu ježku je podoben močno gorenak in zaradi tega neužiten žolčasti ježek (hydnium amarensis), ki je svetlejše barve in prezoran ali pretoran takoj po modri. Ponekod na Dolenskem se dobe v velikih množinah veliki in mali bet ali kij (Clavaria pistillaris, cl. ligula). Množinsko rasejo nadalje: mrtvaška in rumenkasta trobenta (craterellus cornucopoides in crat. lutescens), nadalje žemljevec in ovčje vime ali »vampovek« (polyporus confluentus, polyporus ovinus) ter razne Štorvke, izmed katerih smo že prej omenili sivorume Štorvke ali jarse.

Pri debilih starih borov dobimo borov glice ali kodravke (sparassis crispa, sp. ramosa), ki je slična šolski brisalni gobi. Je to prav dobra in izdatna goba, saj doseže včasih velikost največje zelnjate glave (do 60 cm v premeru) ter teži od 1 do 4 kg. Dobre pa so te gobe le mlade, t. j. dokler so še rumenkaste, dočim so prestare, t. j. sive in mehke lahko škodiljive prebavljene.

Da pa preskrbovalni urad lahko o pravem času nabavi dosti krompirja, je treba takoj zbrati podatke, koliko krompirja prebavljamo.

Za preskrbovalni urad vlaganje v kis ali slanico, za gobji izvleček (ekstrakt), za sušenje in za gobji pravok.

Sušenje gob

Za prodajo pridejo v pošte le posušene gobani (boletus), v prvi vrsti naš užitni goban (globanja, juri) in sorodna mu gobana: bromanti (boletus aereus) in kostanjevka (badus). Nas so najbolj znane črnosive kolobarnice ali mraznice, ki jim pravi ljudstvo »svike« (tr. portentosum). Tem podobne, a spletje je so »miski« (tr. terreum), ki niso tako okusni kot prve. Nadalje dobimo na jesen zelenkaste ali pesnatne kolobarnice (tr. equestre), medenne kolobarnice (tr. russula), ki so pod klobukom in po koceni navadno kakor s krvjo oškrpljene; nadalje klobučaste kolobarnice (tr. conglobatum), vijoličaste in modrikaste ali gole kolobarnice (tr. irinum, tr. nudum).

Zadnja leta so začeli nositi na ljubljanski trg največjo in najtrdnejšo kolobarnico pod imenom čebular (tricholoma colossus). So to prav izdatne gobe za svezo pripravo, za vihanje in za sušenje, toda naše gospodinje si jih dosedaj prevedo omalovajevale.

Na jesen bodo rasle množinsko še sledeče vrste gob: rumene ali rjave ježevke ali srne (hydnium repandum, hydnium imbricatum). Rjavenemu ježku je podoben močno gorenak in zaradi tega neužiten žolčasti ježek (hydnium amarensis), ki je svetlejše barve in prezoran ali pretoran takoj po modri. Ponekod na Dolenskem se dobe v velikih množinah veliki in mali bet ali kij (Clavaria pistillaris, cl. ligula). Množinsko rasejo nadalje: mrtvaška in rumenkasta trobenta (craterellus cornucopoides in crat. lutescens), nadalje žemljevec in ovčje vime ali »vampovek« (polyporus confluentus, polyporus ovinus) ter razne Štorvke, izmed katerih smo že prej omenili sivorume Štorvke ali jarse.

Pri debilih starih borov dobimo borov glice ali kodravke (sparassis crispa, sp. ramosa), ki je slična šolski brisalni gobi. Je to prav dobra in izdatna goba, saj doseže včasih velikost največje zelnjate glave (do 60 cm v premeru) ter teži od 1 do 4 kg. Dobre pa so te gobe le mlade, t. j. dokler so še rumenkaste, dočim so prestare, t. j. sive in mehke lahko škodiljive prebavljene.

Da pa preskrbovalni urad lahko o pravem času nabavi dosti krompirja, je treba takoj zbrati podatke, koliko krompirja prebavljamo.

Za preskrbovalni urad vlaganje v kis ali slanico, za gobji izvleček (ekstrakt), za sušenje in za gobji pravok.

Sušenje gob

Za prodajo pridejo v pošte le posušene gobani (boletus), v prvi vrsti naš užitni goban (globanja, juri) in sorodna mu gobana: bromanti (boletus aereus) in kostanjevka (badus). Nas so najbolj znane črnosive kolobarnice ali mraznice, ki jim pravi ljudstvo »svike« (tr. portentosum). Tem podobne, a spletje je so »miski« (tr. terreum), ki niso tako okusni kot prve. Nadalje dobimo na jesen zelenkaste ali pesnatne kolobarnice (tr. equestre), medenne kolobarnice (tr. russula), ki so pod klobukom in po koceni navadno kakor s krvjo oškrpljene; nadalje klobučaste kolobarnice (tr. conglobatum), vijoličaste in modrikaste ali gole kolobarnice (tr. irinum, tr. nudum).

Zadnja leta so začeli nositi na ljubljanski trg največjo in najtrdnejšo kolobarnico pod imenom č